

BƯỚC PHÁT TRIỂN TRONG QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG VỀ PHÒNG, CHỐNG THAM NHŨNG, LÃNG PHÍ, TIÊU CỰC QUA GẦN 40 NĂM ĐỔI MỚI

GS, TS LÊ VĂN LỢI

Phó Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Ngày nhận:

10-5-2025

Ngày thẩm định, đánh giá:

19-5-2025

Ngày duyệt đăng:

30-5-2025

Tóm tắt: Trải qua gần 40 năm (1986-2025) đổi mới và hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, cùng với quá trình phát triển kinh tế - xã hội, công cuộc phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực ở Việt Nam cũng không ngừng được Đảng quan tâm, lãnh đạo, hoàn thiện về nhận thức, quan điểm và tổ chức thực hiện. Từ chỗ nhận diện mang tính cảnh báo, đến việc xác lập cơ chế phòng ngừa, đấu tranh và xử lý nghiêm minh, quan điểm của Đảng về vấn đề này có bước phát triển vượt bậc, thể hiện sự nhất quán, kiên định và quyết liệt, nhằm xây dựng Đảng và hệ thống chính trị ngày càng trong sạch, vững mạnh, vì sự phát triển bền vững của đất nước.

Từ khóa:

Đảng Cộng sản Việt Nam; phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; 40 năm đổi mới

1 Trong suốt chặng đường gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới và hội nhập quốc tế, Đảng đã thể hiện sự kiên định, nhất quán và ngày càng hoàn thiện về lý luận cũng như thực tiễn trong công cuộc phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Đây không chỉ là nhiệm vụ chính trị cấp bách, thường xuyên, mà còn là biểu hiện sinh động của việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng - chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, nhằm xây dựng Đảng thật sự trong sạch, vững mạnh về mọi mặt.

Ban đầu, Đảng xác định tham nhũng là một trong 4 nguy cơ đe dọa chế độ XHCN. Tại Hội nghị giữa nhiệm kỳ khóa VII (1994), Đảng đã thẳng thắn chỉ rõ nguy cơ về “nạn tham nhũng và tệ quan liêu”¹ - một dấu mốc quan trọng, thể hiện bước chuyển trong tư duy chính trị khi Đảng dám nhìn nhận những nguy cơ nội tại có thể ảnh hưởng đến sự tồn vong của chế độ nếu không được kiểm soát kịp thời. Từ nhận thức này, công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, đặc biệt công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực được đẩy mạnh, đặt nền móng cho việc ban hành các nghị quyết quan

Hội nghị sơ kết 1 năm hoạt động của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực cấp tỉnh, tại Hội trường Ban Chấp hành Trung ương Đảng, ngày 19-6-2023 (Ảnh: TTXVN)

trọng và thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng. Việc nhận diện sớm nguy cơ tại Hội nghị giữa nhiệm kỳ khóa VII không chỉ là bước ngoặt về tư duy mà còn là minh chứng cho tinh thần tự đổi mới, tự chỉnh đốn của Đảng, tạo tiền đề để cuộc đấu tranh chống tham nhũng ngày càng quyết liệt, toàn diện và hiệu quả.

Đến năm 2022, Đảng có bước phát triển mới trong nhận thức tư duy, đó là bổ sung thêm nội dung “chống tiêu cực”. Ban Bí thư Trung ương đã ban hành Quy định số 67-QĐ/TW, ngày 2-6-2022 “về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy, chế độ làm việc, quan hệ công tác của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương”. Điểm mới trong quy định này là việc mở rộng tên gọi từ “phòng, chống tham nhũng” sang “phòng, chống tham nhũng, tiêu cực”, phản ánh một bước phát

triển mới trong tư duy chỉ đạo và hành động của Đảng đối với công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Đây vừa là bước tiếp nối hợp lý và tất yếu, từ những cảnh báo ban đầu về nguy cơ tham nhũng, quan liêu tại Hội nghị giữa nhiệm kỳ khóa VII, vừa chứng minh sự nhất quán và ngày càng sâu sắc của Đảng trong công tác phòng chống tham nhũng, tiêu cực, nhằm mục tiêu xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh, giữ vững niềm tin của nhân dân với Đảng. Có Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã từng nhấn mạnh: “Đặc biệt, không chỉ phòng, chống tham nhũng, lãng phí mà còn gắn phòng, chống tham nhũng với phòng, chống tiêu cực, trọng tâm là phòng, chống sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên”².

Ngày 30-10-2024, phát biểu tại cuộc họp Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng,

chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, Tổng Bí thư Tô Lâm đã nhấn mạnh: cần xác định *phòng, chống lãng phí có vị trí tương đương với phòng, chống tham nhũng, tiêu cực*, coi đây là *vấn đề rất lớn, phạm vi rất rộng, thiệt hại còn lớn hơn nhiều so với tham nhũng, tiêu cực*³. Quan điểm này cho thấy bước phát triển mới trong tư duy lãnh đạo của Đảng, không chỉ tập trung xử lý hành vi vi phạm pháp luật nghiêm trọng mà còn quyết liệt kiểm soát mọi biểu hiện lãng phí nguồn lực công - một dạng tiêu cực, gây tổn thất cho sự phát triển đất nước. Tổng Bí thư yêu cầu: *ngiên cứu, chỉ đạo quyết liệt để triển khai ngay công tác trọng tâm, đột phá về phòng, chống lãng phí*, nhằm tạo chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện trong công cuộc xây dựng Đảng⁴. Việc bổ sung nội hàm *chống lãng phí* không chỉ mang ý nghĩa chiến lược, gắn với nhiệm vụ xây dựng hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh, mà còn là bước đi tất yếu để nâng cao hiệu lực quản trị, đáp ứng yêu cầu phát triển nhanh, bền vững đất nước trong giai đoạn mới.

2 Nhìn lại chặng đường gần 40 năm thực hiện công cuộc đổi mới, có thể khái quát bước phát triển quan điểm, chủ trương của Đảng về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực như sau:

Một là, Đảng đã sớm nhận diện rõ những biểu hiện tham nhũng, lãng phí, tiêu cực nảy sinh trong bộ máy nhà nước và đời sống xã hội

Nghị quyết Đại hội VI (1986) của Đảng cho thấy, ngay từ đầu công cuộc đổi mới, Đảng đã thể hiện rõ lập trường kiên quyết chống lại những biểu hiện của suy thoái đạo đức, lối sống trong bộ máy nhà nước, đặc biệt là chủ nghĩa cơ hội, chủ nghĩa cá nhân, tham nhũng và đặc quyền đặc lợi: “chống chủ nghĩa cơ hội dưới mọi hình thức, chống chủ nghĩa cá nhân, địa vị và tư lợi, chủ

nghĩa cục bộ, địa phương, chống tham nhũng, đặc quyền đặc lợi. Những cán bộ, đảng viên không chăm lo lợi ích của nhân dân mà chỉ thu vén cho lợi ích cá nhân của mình thì không xứng đáng đứng trong hàng ngũ Đảng”⁵. Đây là nền tảng tư tưởng quan trọng, đặt dấu mốc cho việc xây dựng một bộ máy công quyền liêm chính, đồng thời khẳng định tham nhũng là hành vi không thể dung thứ, đi ngược lại với bản chất của Đảng và mục tiêu phục vụ nhân dân.

Tiếp nối nhận thức ban đầu, Đảng ban hành Nghị quyết số 14-NQ/TW, ngày 15-5-1996 của Bộ Chính trị “về lãnh đạo cuộc đấu tranh chống tham nhũng”, trong đó khẳng định: “Đấu tranh chống tham nhũng là một bộ phận cấu thành quan trọng của toàn bộ sự nghiệp đấu tranh cách mạng của Đảng và nhân dân ta hiện nay”⁶, qua đó nâng cao vai trò lãnh đạo của Đảng, hiệu lực quản lý của Nhà nước, xây dựng bộ máy trong sạch, vững mạnh. Tiếp theo, Nghị quyết số 03-NQ/HNTW ngày 18-6-1997 của Hội nghị Trung ương 3 khóa VIII “về chiến lược cán bộ thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước phát huy quyền làm chủ của nhân dân, tiếp tục xây dựng Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam trong sạch, vững mạnh” chỉ rõ: “Một bộ phận cán bộ thoái hóa biến chất về đạo đức, lối sống, lợi dụng chức quyền để tham nhũng, buôn lậu, làm giàu bất chính, lãng phí của công”⁷, đồng thời nêu rõ chủ trương đấu tranh: “Đấu tranh chống tệ quan liêu, tham nhũng, lãng phí, buôn lậu và các hiện tượng tiêu cực khác, tập trung vào các hành vi: tham ô, chiếm đoạt, làm thất thoát tài sản của Nhà nước, nhận hối lộ và đòi hối lộ”⁸. Nghị quyết nhấn mạnh trong công tác cán bộ cần phải coi trọng cả đức và tài, trong đó đức là gốc⁹. Nhận thức đúng đắn này là nền tảng cho những bước đi mạnh mẽ, đồng bộ về sau trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Hai là, tư duy lý luận của Đảng về công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực đã có bước phát triển đột phá khi gắn liền với việc hoàn thiện thể chế pháp luật

Nhận thức về tham nhũng, tiêu cực ngày càng được nâng cao, trở thành vấn đề cấp bách trong chiến lược phát triển đất nước. Với quyết tâm tạo chuyển biến mạnh mẽ từ chủ trương của Đảng đến hành động cụ thể. Ngày 26-2-1998, Ủy Ban Thường vụ Quốc hội ban hành *Pháp lệnh chống tham nhũng*, trong đó xác định rõ khái niệm người có chức vụ, quyền hạn và bản chất của hành vi tham nhũng một cách cụ thể, minh bạch. Đến năm 2005, Quốc hội khóa XI, kỳ họp thứ 8 đã thông qua *Luật phòng chống tham nhũng*. Tháng 8-2006, HNTU 3, khóa X ban hành Nghị quyết số 04-NQ/TW “Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí” với nhiều quan điểm, giải pháp mới, thể hiện quyết tâm ngăn chặn, đẩy lùi tham nhũng, lãng phí để giữ vững ổn định chính trị, phát triển kinh tế - xã hội, củng cố lòng tin của nhân dân. Cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng từ đây chuyển sang giai đoạn mới, toàn diện và sâu sắc hơn, theo đúng tư tưởng chỉ đạo của Đảng¹⁰.

Đến tháng 12-2012, HNTU 5, khóa XI quyết định thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng trực thuộc Bộ Chính trị, do Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng làm Trưởng ban, nhằm “chỉ đạo toàn diện công tác phòng chống tham nhũng trên phạm vi cả nước” (Quyết định số 162-QĐ/TW ngày 1-2-2013 về việc thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng). Việc Tổng Bí thư trực tiếp làm Trưởng ban trở thành dấu mốc mở đầu cho thời kỳ “đốt lò” mạnh mẽ, đồng bộ. Tư tưởng “không có vùng cấm, không có ngoại lệ” được hiện thực hóa qua việc xử lý nghiêm hàng loạt cán bộ cấp cao, kể cả Ủy viên Trung ương và Ủy viên Bộ Chính

trị, khẳng định bản lĩnh chính trị và đạo đức cách mạng của Đảng. Tại Kết luận số 10-KL/TW, ngày 26-12-2017, của Bộ Chính trị “về tiếp tục thực hiện Nghị quyết Trung ương 3 khóa X về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí” nêu rõ yêu cầu: *từng bước mở rộng hoạt động phòng, chống tham nhũng ra khu vực ngoài nhà nước*, được thể chế hóa tại *Luật Phòng, chống tham nhũng năm 2018*.

Vấn đề thu hồi tài sản tham nhũng từng chưa được chú trọng đúng mức. Nghị quyết 04-NQ/TW, ngày 21-8-2006 “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí” nhấn mạnh phải chú trọng thu hồi tài sản tham nhũng. Áp dụng chính sách khoan hồng đối với những người phạm tội nhưng có thái độ thành khẩn, đã bồi thường thiệt hại hoặc khắc phục hậu quả kinh tế, hợp tác tốt với cơ quan chức năng. Nghiên cứu sửa đổi pháp luật hình sự theo hướng khoan hồng hơn đối với những người đưa hoặc người nhận hối lộ nhưng đã tự giác khai báo và nộp lại tài sản trước khi bị phát hiện...; chú trọng tới các chế tài phạt tiền nhằm tăng khả năng thu hồi tài sản tham nhũng¹¹. Chỉ thị số 50-CT/TW ngày 7-12-2015 của Bộ Chính trị “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phát hiện, xử lý vụ việc, vụ án tham nhũng” yêu cầu: “Trong xử lý tham nhũng phải xác minh rõ, chính xác tài sản của người có hành vi tham nhũng; áp dụng kịp thời các biện pháp thu hồi tối đa tài sản do tham nhũng mà có trong quá trình thanh tra, kiểm tra, kiểm toán, điều tra, truy tố, xét xử, thi hành án. Xử lý nghiêm minh những cán bộ không tích cực thu hồi hoặc cản trở hoạt động thu hồi tài sản tham nhũng”¹². Đặc biệt, Chỉ thị số 04-CT/TW ngày 2-6-2020 của Ban Bí thư “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt trong các vụ án hình sự về tham nhũng, kinh tế” tiếp tục khẳng định quyết tâm chính trị khi yêu cầu các cấp ủy, tổ chức đảng thực hiện nghiêm túc một số

giải pháp, nhiệm vụ tạo chuyển biến mạnh mẽ trong công tác thu hồi tài sản bị thất thoát, chiếm đoạt.

Ba là, công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực đã được mở rộng cả về phạm vi lẫn chiều sâu

Đảng không chỉ chú trọng phòng, chống tham nhũng, mà còn mở rộng sang đấu tranh chống lãng phí, tiêu cực và kiểm soát quyền lực - những yếu tố gốc rễ để ngăn ngừa sai phạm. Việc thành lập Ban Chỉ đạo cấp tỉnh về phòng chống tham nhũng, tiêu cực là bước đi chiến lược, lan tỏa quyết tâm chính trị từ Trung ương đến địa phương, chuyển hóa từ chủ trương thành hành động cụ thể. Hàng loạt văn bản như quy định về nêu gương, kê khai tài sản, minh bạch tài chính... được ban hành, từng bước hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực chặt chẽ và đồng bộ.

Thực hiện Nghị quyết HNTƯ 5 khóa XIII, 63/63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đã thành lập Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, tiêu cực và đi vào hoạt động. Công tác kiểm tra, giám sát của tổ chức Đảng được tăng cường, nhất là đối với trách nhiệm người đứng đầu, góp phần nâng cao tính răn đe và tạo dựng lại niềm tin của nhân dân. Cuộc đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí của Đảng thể hiện rõ tinh thần “không khoan nhượng với bất kỳ ai, bất kể đó là ai”, giữ vững nguyên tắc “không có vùng cấm”.

Ngày 29-10-2024, Bộ Chính trị ban hành Quy định số 191-QĐ/TW và Quyết định số 192-QĐ/TW, trong đó bổ sung nhiệm vụ phòng, chống lãng phí cho Ban Chỉ đạo, với trọng tâm là *quản lý, sử dụng tài chính công, tài sản công*. Tổng Bí thư Tô Lâm nhấn mạnh: *cần nghiên cứu, chỉ đạo quyết liệt để triển khai ngay công tác trọng tâm, đột phá về phòng, chống lãng phí*, coi đây là nhiệm vụ ngang hàng với phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, vì lãng phí thiệt hại còn lớn hơn nhiều so với tham nhũng, tiêu cực¹³.

Chỉ thị số 42-CT/TW ngày 16-1-2025 của Bộ Chính trị “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư”, trong đó nhấn mạnh: Thực hiện đồng bộ 4 chủ trương lớn: *Đẩy mạnh giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư để “không muốn tham nhũng, lãng phí, tiêu cực” đi đôi với siết chặt kỷ luật, kỷ cương, tăng cường kiểm tra, giám sát, kiểm soát quyền lực, hoàn thiện thể chế chặt chẽ để “không thể tham nhũng, lãng phí, tiêu cực”; xử lý vi phạm không có vùng cấm, không có ngoại lệ để “không dám tham nhũng, lãng phí, tiêu cực”; nâng cao đời sống cho cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, người lao động để “không cần tham nhũng, tiêu cực”*¹⁴. Đảng không chỉ xử lý hậu quả mà còn chú trọng xây dựng “nền văn hóa chính trị trong sạch, liêm chính”, lấy kiểm soát quyền lực, minh bạch công vụ làm nền tảng ngăn chặn tiêu cực từ gốc, hướng tới công cuộc phòng, chống toàn diện và bền vững.

Ngày 25-3-2025, tại cuộc họp Thường trực Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực do Tổng Bí thư Tô Lâm chủ trì, công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực được yêu cầu phải bám sát nhiệm vụ chính trị, gắn với mục tiêu phát triển kinh tế - xã hội và bảo đảm lợi ích quốc gia, dân tộc. Tổng Bí thư nhấn mạnh: triển khai đồng bộ, quyết liệt các giải pháp phòng ngừa, phát hiện, xử lý vi phạm, ưu tiên thu hồi tài sản cho Nhà nước, xử lý dân sự, hành chính trước khi xử lý hình sự. Đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực gắn với hoàn thành việc sắp xếp, tinh gọn tổ chức bộ máy và đơn vị hành chính các cấp. Cấp ủy, người đứng đầu phải tăng cường kiểm tra, giám sát, kiên quyết ngăn chặn tình trạng “chạy chọt”, “lợi ích nhóm”, sai phạm trong công tác cán bộ và sử dụng tài sản công; đồng thời chấn chỉnh tâm lý tri trệ, gây lãng phí nguồn lực xã hội¹⁵.

Bốn là, phát triển sâu sắc quan điểm phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực không chỉ là chính đôn nội bộ, mà còn là phương thức then chốt bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng

Trải qua gần 40 năm đổi mới, Đảng luôn khẳng định vai trò lãnh đạo toàn diện, trong đó phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực là một trụ cột chiến lược. Từ một yêu cầu quản lý nội bộ, công tác này đã trở thành phương thức lãnh đạo gắn liền với xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện.

Nhận diện rõ tham nhũng, suy thoái, “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” là mối đe dọa trực tiếp tới sự tồn vong của Đảng và chế độ, các Nghị quyết HNTU 4 khóa XII và khóa XIII của Đảng đã xác lập nguyên tắc “không có vùng cấm, không có ngoại lệ”. Việc xử lý nghiêm các vụ án lớn như AVG, Việt Á và sai phạm của nhiều cán bộ cấp cao thể hiện quyết tâm chính trị mạnh mẽ, tinh thần đấu tranh không khoan nhượng. Đặc biệt, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực trực thuộc Bộ Chính trị, do Tổng Bí thư làm Trưởng ban, cho thấy tầm quan trọng sống còn của nhiệm vụ này. Việc xử lý cán bộ vừa nghiêm khắc vừa nhân văn không chỉ răn đe mà còn cảm hóa, thể hiện chiều sâu kỷ luật Đảng và pháp luật Nhà nước. Phòng, chống tham nhũng trở thành biểu hiện bản lĩnh tư tưởng, đạo đức và trí tuệ của Đảng, góp phần bảo vệ nền tảng lý luận, khẳng định tính chính danh cách mạng trong thời đại mới.

Trong bối cảnh đổi mới, thực hiện cuộc cách mạng sắp xếp tổ chức bộ máy, xây dựng chính quyền địa phương hai cấp, đòi hỏi phải tiến tới xây dựng hệ thống chính trị liêm chính, có khả năng tự kiểm soát và tự điều chỉnh, ngăn chặn từ gốc hành vi tham nhũng trong nội bộ. Trước những chiêu trò xuyên tạc của thế lực thù địch - vốn lợi dụng các vụ tham nhũng để quy chụp rằng “tham nhũng là bản chất của chế độ”, thì thực tiễn đã chứng minh điều ngược lại: chính nhờ sự phát triển sâu sắc

trong quan điểm của Đảng về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, mà niềm tin của nhân dân được củng cố, bản lĩnh Đảng được khẳng định. Việc xử lý không nể nang những cán bộ cấp cao từng giữ trọng trách đã cho thấy quyết tâm “tự làm trong sạch mình” của Đảng. Đó là lời đáp trả đanh thép, là sự phản bác hùng hồn nhất trước mọi luận điệu sai trái, thù địch: chỉ Đảng Cộng sản Việt Nam mới đủ bản lĩnh và trách nhiệm dẫn dắt cuộc chiến không khoan nhượng với tham nhũng, vì sự liêm chính của bộ máy, vì niềm tin của nhân dân, vì tương lai đất nước.

3 Trải qua gần 40 năm đổi mới, Đảng đã không ngừng nâng cao nhận thức, hoàn thiện thể chế và hành động quyết liệt trong công cuộc phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Từng bước đi trong suốt hành trình này thể hiện rõ bản lĩnh tư duy, ý chí chính trị và khát vọng xây dựng một nền chính trị liêm chính, vững mạnh, vì lợi ích của nhân dân, vì sự phát triển nhanh và bền vững của đất nước. Để tiếp tục nâng cao hiệu quả công tác đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực trong kỷ nguyên phát triển mới: *trước hết*, cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống pháp luật và thể chế phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực theo hướng đồng bộ, chặt chẽ, bịt kín các kẽ hở để bị lợi dụng trong các lĩnh vực như đất đai, đầu tư công, tài chính, đấu thầu. *Thứ hai*, tăng cường kiểm tra, giám sát và kiểm soát quyền lực; đảm bảo mọi quyền lực đều nằm trong khuôn khổ pháp luật, có cơ chế giải trình rõ ràng, minh bạch và chịu sự giám sát từ tổ chức Đảng, Mặt trận Tổ quốc, báo chí và nhân dân. *Thứ ba*, đề cao vai trò nêu gương và tinh thần trách nhiệm của đội ngũ lãnh đạo, quản lý nhất là người đứng đầu, kiên quyết xử lý nghiêm các hành vi bao che sai phạm, đồng thời khuyến khích tinh thần tự giác từ chức nếu để xảy ra vi phạm nghiêm trọng. *Thứ tư*, củng cố và nâng cao hiệu lực, hiệu

quả của các cơ quan chuyên trách về phòng, chống tham nhũng, tiêu cực; bảo đảm tính độc lập, chuyên nghiệp và sự phối hợp nhịp nhàng giữa các cơ quan kiểm tra, thanh tra, điều tra, viện kiểm sát và tòa án. *Thứ năm*, đẩy mạnh công khai, minh bạch trong hoạt động công vụ, gắn với chuyển đổi số, nhất là trong các lĩnh vực dễ phát sinh tham nhũng như tài chính công, đầu tư công, quản lý tài sản công. *Thứ sáu*, phát huy vai trò giám sát của nhân dân, báo chí và toàn xã hội, đồng thời xây dựng cơ chế bảo vệ người tố cáo và tạo điều kiện để báo chí phản biện mạnh mẽ các biểu hiện tiêu cực. *Thứ bảy*, tăng cường giáo dục đạo đức công vụ và xây dựng văn hóa liêm chính trong đội ngũ cán bộ, công chức; đưa nội dung phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực vào chương trình đào tạo chính trị, hành chính và đại học để hình thành ý thức “không muốn và không dám tham nhũng” từ sớm, từ gốc. Đây là một trong những nhiệm vụ cơ bản nhằm hiện thực hóa khát vọng xây dựng bộ máy trong sạch, nâng cao niềm tin của nhân dân và khẳng định vai trò lãnh đạo tuyệt đối, toàn diện của Đảng trong cuộc chiến không khoan nhượng với tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Quan điểm của Đảng về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực không ngừng được xây dựng, bổ sung, phát triển trong những năm gần đây. Điều đó một mặt xuất phát từ việc Đảng xác định đúng tính chất của tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, coi đó là thứ “giặc nội xâm”, mặt khác cũng cho thấy quyết tâm rất lớn của Đảng trong lãnh đạo, chỉ đạo công tác đấu tranh tham nhũng, tiêu cực, lãng phí. Những phát triển trong quan điểm chỉ đạo của Đảng cũng như quyết tâm ngày càng lớn của toàn Đảng, toàn dân đã mang lại những hiệu quả tích cực trong phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực ở Việt Nam những năm gần đây, góp phần xây dựng Đảng và hệ thống chính trị ngày càng trong sạch, vững mạnh; đồng thời củng

cố, gia tăng niềm tin của nhân dân vào Đảng và chế độ; tạo nền tảng để đất nước vững vàng bước vào kỷ nguyên giàu mạnh, thịnh vượng.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2007, T. 53, tr. 238
- 2, 11. Nguyễn Phú Trọng: *Kiên quyết, kiên trì đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, góp phần xây dựng Đảng và Nhà nước ta ngày càng trong sạch, vững mạnh*, Nxb CTQGST, H, 2023, tr. 19, 19
- 3, 4, 13. Theo: “Tổng Bí thư Tô Lâm: Không lợi dụng phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực để cản trở phát triển hoặc trục lợi”, https://www.tapchiconsan.org.vn/web/guest/ngghien-cu/-/2018/997102/view_content, ngày đăng 1-11-2024
5. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2006, T. 47, tr. 563-564
6. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2015, T. 55, tr. 237
- 7, 8. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2015, T. 56, tr. 333-334, 360
9. <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/van-kien-tu-lieu-ve-dang/hoi-nghi-bch-trung-uong/khoa-viii/ngghi-quyet-so-03-nqhntw-ngay-1861997-hoi-nghi-lan-thu-ba-bchtw-dang-khoa-viii-ve-chien-luoc-can-bo-thoi-ky-day-manh-cong-674>
11. Xem: Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đảng Toàn tập*, Nxb CTQG, H, 2016, T. 65, tr. 532-533
12. Ban Chấp hành Trung ương: *Chi thị số 50-CT/TW, ngày 7-12-2015 của Bộ Chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác phát hiện, xử lý vụ việc, vụ án tham nhũng*, <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/chi-thi-so-50-cttw-ngay-7122015-cua-bo-chinh-tri-ve-tang-cuong-su-lanh-dao-cua-dang-doi-voi-cong-tac-phat-hien-xu-57>
14. <https://tulieuvankien.dangcongsan.vn/he-thong-van-ban/van-ban-cua-dang/chi-thi-so-42-cttw-ngay-16012025-cua-bo-chinh-tri-ve-tang-cuong-su-lanh-dao-cua-dang-doi-voi-cong-tac-giao-duc-can-11350>
15. Xem: <https://www.vietnamplus.vn/tong-bi-thu-tap-trung-xu-ly-dut-diem-cac-du-an-cham-tien-do-ton-dong-keo-dai-post1022639.vnp>, ngày đăng 25-3-2024.